

УДК 657

МАКСИМЕНКО Д. В.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

МОТРИНЕЦЬ К.,

студент,

Мукачівський державний університет

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ

У ринковому середовищі умови функціонування господарської одиниці змінні, тому потрібна така система планування, яка була б адаптивною до змін і умов внутрішнього або зовнішнього характеру, визначала відповідність економічного, технологічного, соціального стану вимогам ринку, була гнучкою, неперервною і адаптивною.

З метою усунення недоліків у поточному й оперативному плануванні та приведення його у відповідність із вимогами управління, необхідно розробляти комплексну систему планування, яка б поширювалася на всі елементи маркетингових, виробничих і фінансових процесів, чітко визначала б співвідношення та пропорції їх неперервності й ритмічності з урахуванням непередбачених внутрішніх і зовнішніх обставин, за строками максимально наближалася до них. Така система планування створила б передумови для неперервного аналізу і забезпечила б постійний контроль за рівнем досягнення визначеної мети.

З огляду на те, що планування – це спосіб досягнення мети на основі збалансованості й послідовності виконання всіх виробничих операцій, короткострокові плани мають бути узгодженими із довгостроковими (деталізують їх). Тому при розробленні оперативних планів потрібно чітко усвідомлювати мету кожної господарської одиниці, мати інформацію, яка характеризує її потенційні можливості (зовнішнє та внутрішнє середовище) і ресурси, що забезпечують досягнення поставленої мети, обрати гнучкі технологічні стратегії (конкурентоспроможним є той, хто вміє швидко реагувати на зміну у ситуації, не боїться ризику і легко сприймає нові технічні рішення про вдосконалення технології, організації виробництва).

Для того, щоб система планування була ефективною, потрібно встановити порядок і послідовність розробки планів, які входять до неї, визначити існуючі між ними зв'язки та їх зв'язки із середньостроковими й довгостроковими планами.

Для раціонального розподілу економічних ресурсів господарської одиниці, обґрунтування витрат, оптимізації їх і прибутку, координації діяльності підрозділів, контролю й оцінки роботи їх керівників, мотивації діяльності керівників центрів відповідальності, обґрунтування потреби в коштах на конкретний момент часу в економічно

розвинених країнах світу розробляється система бюджетів, яка охоплює всі сфери фінансово-господарської діяльності – виробництво, реалізацію, діяльність допоміжних підрозділів, управління фінансовими потоками. «Бюджет – це план діяльності підприємства або підрозділу в кількісному виразі, це фінансове, кількісно визначене вираження маркетингових і виробничих планів, необхідних для досягнення мети» [1].

Складання бюджетів є неперервним процесом. Залежно від потреб господарської одиниці річний бюджет поділяється на квартальні й місячні; останні коригуються залежно від впливу зміни непередбачуваних факторів (зміни умов). Бюджети використовуються в плануванні, контролі, для оцінки результатів діяльності та вдосконалення процесу виробництва, калькулювання й оцінки запасів. Таке бюджетування є інтегрованою системою інформації для аналізу і відповідає різним цілям управління.

Порівнюючи фактичні результати з показниками бюджетів різних категорій витрат, керівники можуть встановити, які витрати не відповідають початковому бюджету, з'ясувати причини відхилень і запровадити оперативну систему управління за відхиленнями.

Для оцінки найімовірніших наслідків від змін у планах виробництва складаються часткові бюджети. Тому потрібно своєчасно виявляти всі змінні фактори, вносити відповідні поправки у фінансові витрати, а в подальшому і в доходи, що передбачається одержати від реалізації продукції. При цьому частковий фінансовий кошторис будується за такою схемою:

Актив	Пасив
Збитки	Одержані доходи
Витрати	Зекономлені засоби

Такими кошторисами можна користуватися для вивчення наслідків від заміни одного виду діяльності іншим, від впровадження нових видів діяльності, розширення або скорочення виробництва.

Список використаних джерел

1. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. для самост. вивч. дисц. / М. А. Белов, Н. М. Євдокимова, В. Є. Москалюк та ін., за заг. ред. В. Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2002. – С. 48.
2. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі: навч. посіб. / К. І. Редченко. – [2-е вид., доп.]. – К.: Новий Світ, 2000. – С. 89.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>